

Turve hyväksyttävä kotimaiseksi energiaksi

Kouvolan Sanomat 13.7.2010 4:00

Kuva: Arkisto / Katja Juurikko

Kirjoittajan mukaan suomalaisille on itsestään selvää, että jatkossa soiden talouskäyttö koskee vain jo ojitettuja soita.

Näkökulma

Turpeen kohtelu kovenee. Kesäkuussa Suomalainen Tiedeakatemia hyökkäsi turpeen energiakäyttöä vastaan. Tiedeakatemian mukaan turve aiheuttaa kohtuuttoman paljon hiilidioksidin päästöjä siitä saatavaan energiamäärään verrattuna.

Turpeen energiaverotusta ollaan nostamassa. Kotimaisuus, työllisyys ja ulkomaisen velkataakan vähentäminen eivät enää paina taloudessamme samalla tavoin kuin parikymmentä vuotta sitten.

Myös EU on hylkimässä turvetta. Vuonna 2008 europarlamentin ympäristö- että teollisuusvaliokunta torjuivat turpeen uusiutuvana energiana. EU:lle turve ja kivihiili ovat ympäristön kannalta samanarvoisia, kertakäyttöisiä, hiilidioksidia päästäviä polttoaineita.

Vielä 1900-luvun lopussa käsityksemme oli, että suotalous — turveteollisuus mukaan lukien — on hiilitaseeltaan tasapainossa. Ajattelimme puiden kasvavan metsäojitetuilla soilla niin ripeästi, että se lisää suomaahan humusta nopeammin kuin turveteollisuus ehtii sitä polttaa.

2000-luvun tutkimustieto kertoo päinvastaista. Ojitetut suomme ovat hiilidioksidin päästäjiä, eivät sitoja. Suo-ojikot alkavat hönkiä taivaalle hiilidioksidia hetimiten, kun ojuri on suolta poistunut. Ojikoiden turve hajoaa hitaasti palamalla. Metsäntutkimuslaitos on mitannut, että ojitettujen soiden ja turvekankaiden kasvihuonepäästöt ovat liikenteen päästöjen luokkaa.

Tuore yhteenveto Suomen soiden hiilitaseesta on, että luonnontilaiset suot sitovat hiiltä vain 0,4 miljoonaa tonnia vuodessa, kun taas ojitettut suot päästävät 2,5 ja turveteollisuus samoin 2,5 miljoonaa tonnia hiiltä vuodessa.

Toisen laskelman mukaan turpeen kokonaiskertymä puolivuosisadalla 1950—2000 oli plus miinus nolla.

Juuri hiilidioksidin vuoksi käy jatkuva kiistely, pitäisikö turvetuotantoa enää jatkaa. Turveteollisuuden siipi on ilmeisen oikealla tiellä ehdottaessaan, että ojitettujen soiden energia otetaan talteen polttoturpeena. Ojikothan kuluvat jo. Ne ovat hiilidioksidin päästöjen lähde joka tapauksessa.

Polttoturvetta vastustava siipi on taas arveluttavalla tiellä vaatiessaan, että turveteollisuus pitää pysäyttää, koska se tuottaa hiilidioksidia taivaalle. Samalla perusteella kaikkien ojitettujen suopeltojen ja -metsien käyttö pitäisi pysäyttää tukkimalla niiden ojat.

Se palauttaisi maaseutumme 1800-luvulle, suot alkuun ennen kuokkaa ja Jussia.

On kolmaskin tie. Siepataan polttoturpeen hiilidioksidi talteen ja upotetaan se maankamaran uumeniin.

EU etsii jo paikkaa 10—12 tällaiselle koelaitokselle.

Suomesta ehdolla on kivihiehellä käyvä Meri-Pori. Sen rinnalle voisimme ehdottaa myös saman kokoluokan turvevoimalaa.

Uudesta tekniikasta on kolme hyötyjää. Talous hyötyy, koska turveteollisuutta voisi jatkaa. Voimala hyötyy, koska sen ei tarvitse ostaa polttoturpeelle hiilidioksidin päästöoikeuksia.

Eniten hyötyy ympäristö. Jo ojitettujen soiden ja turveteollisuuden hiilidioksidin päästöt saataisiin kuriin samassa paketissa.

Turveurakoitsijan ojittama, kuivattama ja muokkaama maa on lopulta lähes valmista peltomaata. Siinä voi kasvattaa seuraavaksi uusiutuvaa energiaa: vaikkapa ruokohelpeä sähkön ja kaukolämmön, energiapajua biodieselin tai ohraa bioetanolin raaka-aineeksi.

Parhaiten tutuista viljelyskasveista alunperin epätasaisella suonpohjalla menestyy kuitenkin kaura. Silti Etelä-Suomen turvepelloillakin viljeltäneen tulevaisuudessa vehnää leipäviljäksi aina niin pitkälle pohjoiseen, kun se muuttuneessa ilmastossa tuleentuu.

Ihmiskunnan ruoantuotanto on parhaillaan nousseiden hintojen vuoksi sellaisessa vaiheessa, että lisää viljelymaata tullaan tarvitsemaan kaikkialla maailmassa. YK:n ruokakokous julisti kesäkuussa Roomassa, että vuoteen 2030 mennessä ihmiskunnan on tuotettava ruokaa kaksin verroin nykyiseen verrattuna.

Tätä taustaa vasten suomalaisen kiistely polttoturpeesta on turhaa. Turvetuotannon jättämät maat ovat peltoina tarvittavia tulevaisuuden lisämaita, kun meidänkin on lisättävä ruoan tuotantoa alati kasvavan väkiluvun maailmassa.

Vaikka turpeen kohtalo 2000-luvun alussa kovenee, se kannattaa edelleen hyväksyä kotimaiseksi energiaksi, mutta uudella tekniikalla. Kokonaisturvevaramme ovat edelleen ällistyttävän suuret, Pohjanmeren öljyvarojen luokkaa. Suomen talous tarvitsee kotimaista lämpöä, sähköä ja dieseliä.

Suomalaisille on silti itsestään selvää, että jatkossa soiden talouskäyttö koskee vain jo ojitettuja soita. Niitäkin on niin paljon, että suojelevarauksiin ei ole tarvis kajota.

Sitä paitsi EU on asettanut suotaloudelle ympäristöraamin. EU-järjestelmän ympäristötukien piiriin hyväksytään vain alueet, joissa maankäytön muutos, eli meillä ojitus on tapahtunut ennen vuoden 2007 loppua.

Veli Pohjonen

Maat.metsät.tri

Helsingin yliopiston dosentti

Energiapuu- ja turvetuotannon professori Joensuun yliopistossa 1990—1999